

Filipstads kommun
kommun@filipstad.se

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Brattfors skola i Filipstads kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Filipstads kommun **senast den 2 april 2020** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna inom dessa områden ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Filipstads kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. I detta ingår att:
 - Rektorn fortsätter och fördjupar arbetet tillsammans med lärare och elever samt diskuterar och kommer överens om gemensamma förhållningssätt i arbetet med att skapa studiero.
 - Rektorn månadsvis följer upp och utvärderar hur åtgärder som vidtas i arbetet för att skapa studiero på lektioner fungerar och om andra eller mer kompletterande åtgärder behövs. Rektorn ska dokumentera denna uppföljning.
 - Rektorn och personalens arbete med att skapa studiero i de aktuella klasserna utgår från förhållandena som råder i klasserna, vilket kräver att en kartläggning av behoven i klasserna genomförs och att denna kartläggning analyseras innan insatser som bygger på denna kartläggning sätts in.
 - Om en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen ska rektorn se till att saken utreds och med utgångspunkt i utredningens resultat se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Vid behov ska även samråd ske med elevhälsan.
 - Rektorn ser till att elever, som skolan bedömer behöver någon form av stöd för att skolmiljön ska präglas av studiero, får adekvat stöd.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolinspektionen konstaterar att Filipstads kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande och stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)
- Elever ges en studie- och yrkesorienterande verksamhet som tillgodoser deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet så att eleverna får pröva och utveckla sina intressen oberoende av könstillhörighet. (2 kap. 29 § skollagen; 10 kap. 8 a § skollagen; Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att elevhälsan främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande. I detta ingår att:
 - Elevhälsan som samlad resurs deltar i planeringen av vilka förebyggande och hälsofrämjande insatser som ska genomföras under året av respektive profession samt att samtliga professioner får möjlighet att bidra med sin syn och kunskap i de insatser som ska genomföras mot Brattfors skola.
 - Rektorn ska se till att elevhälsans olika professioner ges förutsättningar att inom ramen för sin tjänst kunna arbeta med förebyggande och hälsofrämjande insatser.
- Rektorn ska se till att elever ges studie- och yrkesorienterande verksamhet som tillgodoser deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet så att elever får pröva och utveckla sina intressen oberoende av könstillhörighet.

Ytterligare brist

Skolinspektionen konstaterar att Filipstads kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Huvudmannen ser till att det på grundskolenheterna finns tillgång till skolbibliotek, som kan användas för att stödja elevernas lärande och utveckling. (2 kap. 36 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Huvudmannen ska se till att det på skolenheten finns tillgång till ett ändamålsenligt skolbibliotek som används i undervisningen för att stödja elevernas lärande och utveckling

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att det vid Brattfors skola finns brister avseende elevernas studiero i främst en av skolenhetens klasser samt att det varit brister i studieron på skolenheten under lång tid. Bristen på studiero har uppmärksammats av lärare, rektorer och vårdnadshavare före tidpunkten för Skolinspektionens tillsynsbesök. Det har även gjorts vissa planerade insatser på skolenheten för att komma till rätta med bristen på studiero, men trots det brister studieron. Att studieron inte är tillfredsställande inverkar negativt på elevernas förutsättningar att kunna nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar.

Tillsynen visar också att elevhälsan främst arbetar med arbetsuppgifter av åtgärdande karaktär och inte förebyggande och hälsofrämjande som föreskrifterna anger. Utredningen visar att elevhälsans funktioner har svårt att utföra sina uppdrag på skolenheten då det saknas utrymme för dessa funktioner att vara i, vilket också rektorn för skolenheten bekräftar.

Utredningen visar även att eleverna vid Brattfors skola inte fått den studie- och yrkesorienterande verksamhet som de har rätt till. Det finns en centralt anställd studie- och yrkesvägledare i Filipstads kommun som gett information till eleverna i årskurs 5 om språkvalet. Inga andra elever i någon annan årskurs har fått någon studie- och yrkesvägledning eller studie- och yrkesorienterande verksamhet. Detta innebär att elevernas behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet, där de får pröva och utveckla sina intressen oberoende av könstillhörighet inte har tillgodosetts.

Tillsynen visar slutligen att det även saknas tillgång till ett ändamålsenligt bibliotek på skolenheten.

Föreläggande

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att alla elever på Brattfors skola inte har en skolmiljö som präglas av studiero. Studieron bryts av att elever pratar med varandra om annat än skolarbetet under lektionerna, blir distraherade av saker som sker, eller av varandra, i klassrummet samt att elever går runt i, eller in och ut ur, klassrummet under pågående lektion. Detta sker så gott som varje dag i en klass. Då studieron brister ägnas lektionstid åt annat än skolarbete och eleverna ges därför inte alltid möjlighet att hinna med det som ska göras under lektionerna. Att skolmiljön på skolenheten inte präglas av studiero är även känt av såväl lärare som rektorn och har varit så under lång tid. Även om studieron blivit bättre under höstterminen till följd av de insatser som gjorts och att elever i årskurs 6 slutat på skolan finnas det fortfarande klasser på skolan där det inte är studiero. Eleverna riskerar därmed att gå miste om sina möjligheter att nå så långt som möjligt. Att studieron brister, och har gjort så under lång tid trots att det är så få elever i klasserna, innebär att eleverna inte får den undervisningen de har rätt till vilket strider mot författningarnas krav.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Utredningen visar att det finns brister avseende elevernas studiero för eleverna i årskurserna 1-3 så ofta som varje dag. Samtliga elever berättar under intervju att det som händer när studieron brister bland annat är att elever går runt i, eller in och ut ur, klassrummet, att elever pratar rakt ut om annat än skolarbetet eller gör miner och att elever kommenterar andra elever när man går förbi. Kommentarer som enligt eleverna förekommer i klassrummet är exempelvis att elever säger till andra elever att man är dum, att någon är bättre än någon annan eller att man är dum i huvudet. Eleverna säger vidare att om det kommer in en fluga i klassrummet eller om någon tappar en penna så ska alla elever i klassen engagera sig i det och samtliga tappar koncentrationen på uppgiften. Vissa elever kan också ta bort märken eller nyinköpta klistermärken från andra elevers pennor och därmed förstöra någons nya penna, säger eleverna. Då blir det oroligt i klassrummet och eleverna blir minipoliser och anklagar varandra för att hitta den som gjorde det, säger eleverna. Vidare säger eleverna att läraren brukar säga till när eleverna pratar eller går runt, men eleverna lyssnar inte. Det beror enligt eleverna på att de inte respekterar läraren. Vi har gjort ett arbete om studiero och läraren påminner oss om det, men läraren måste säga till hela tiden för det händer något varje lektion och då går mycket tid på lektionen åt till det eftersom vi ändå inte lyssnar på tillsägelsen, säger eleverna. Eleverna säger vidare att det var lugnare än vanligt på den lektionen där Skolinspektionen var på besök i klassen.

Utredningen visar att det även finns brister i studieron för eleverna i klass 4-6. Eleverna säger under intervju att det generellt är studiero i deras klass. Däremot kan studieron brista för de elever som åker till en annan skola för att ha språkval. Eleverna säger vidare att det även sker att studieron brister i klassen när de är på Brattfors skola, någon gång i veckan ibland, och flera gånger i veckan ibland. Det som händer när studieron brister i klass 4-6 är att elever pratar, kan sitta och skrika, vara oseriösa eller viska saker i sin bänkkamrats öra. Vidare säger eleverna att det var värre förra terminen och att det är mer studiero nu under höstterminens start. Att det är lugnare nu under hösten beror enligt eleverna på att de tidigare eleverna i årskurs 6 har slutat. Det läraren gör när studieron brister är att säga till eleverna att de ska vara tysta, säger eleverna. Läraren kan även ta ut den elev som stökat i klassrummet och prata med eleven på en bänk utanför klassrummet vilket eleverna säger hjälper ibland. Ibland får vi gå ut och springa av oss för att lättare kunna koncentrera oss på den del av lektionen som är kvar, säger eleverna.

Utredningen visar att lärare arbetat med att främja studiero, men att det inte gett tillräcklig effekt i verksamheten. En lärare säger att hen arbetat med studiero denna termin genom att prata med eleverna om vad som är god studiero och vad eleverna själva kan bidra med. Eleverna har fått läxa hem där de tillsammans med vårdnadshavare ska diskutera vikten av studiero. Eleverna har även fått arbeta kring studiero i mindre grupper och det arbetet har gett resultat, säger läraren. Det är bättre studiero under denna termin i klass 4-6 än vad det varit under föregående läsår säger lärarna och bekräftar elevernas bild av det beror på att de elever som gick i årskurs 6 föregående läsår har slutat, då det var en grupp elever som tog mycket plats. Lärarna säger också att om det är studiero eller inte beror på vad de arbetar med under

lektionerna. En lärare säger att det i klass 4-6 finns elever de behöver arbeta särskilt med som har ett beteende som resulterar i att det inte är studiero. Vidare säger läraren att det på lektioner där det är grupparbeten lätt kan gå ifrån att vara samtal till att bli alltför pratigt. Sista lektionen på dagen kan det vara svårare att upprätthålla studiero i klassrummet de dagar klassen har sena dagar, säger läraren.

En annan lärare säger att det i klass 2-3 är ett pågående arbete att få till studiero, men att det finns elever i klassen som lätt tappar koncentrationen. Eleverna behöver tillsägelser för att deras beteende inte ska störa andra elever, säger läraren. Studieron i klass 2-3 beror också på vad de arbetar med under lektionerna där det under experiment kan bli ett högljutt samtalsklimat. I svenska och matematik kan det vara elever som själva lätt tappar koncentrationen och som stör andra med sitt beteende, säger läraren. Läraren säger vidare att hen i slutet av dagen brukar prata med eleverna om hur dagen varit och om det inte varit studiero uppmanar lärarna eleverna att göra en bättre dag imorgon. Läraren bekräftar elevernas bild av det som gör att studieron brister är att alla elever engagerar sig i andra händelser som sker i klassrummet, som att någon tappar en penna, eller att det kommer in en fluga. Läraren säger också att det är mycket rörelse hos eleverna i klassrummet och att läraren försökt införa en regel om att elever ska dricka och kissa innan lektionen börjar, för att förhindra att eleverna går in och ut ur klassrummet under pågående lektion.

Elevhälsan säger under intervju att det är främst i klass 2-3 där studieron inte varit helt bra den här terminen och att det beror på elevers okoncentration och att det lätt blir högljutt i klassrummet. Elevhälsan säger att alla elever i den nämnda klassen tycker att de ska vara delaktiga när något händer i klassrummet samt att det finns enstaka elever som har ett stort stödbehov. Vidare säger elevhälsan att det i denna klass var rörigt även under vårterminen.

Rektorn säger i intervju att det varit studiero när hen varit på besök på skolan under höstterminen. Under vårterminen 2019 däremot var det inte studiero då det kunde vara kaos när jag kom på besök, men nu är det tyst i korridorerna, säger rektorn. Rektorn bekräftar den bild som andra intervjuade gett om att föregående läsårs elever ur årskurs 6 varit en grupp som satt stor prägel på andra elever under vårterminen och att det är lugnare på skolenheten sedan de slutat. Rektorn bekräftar även att det är främst i klass 2-3 som det är oroligt, vilket även eleverna i klassen själva uttryckte vid det senaste klassrådet i september. Klassen var även orolig under vårterminen, säger rektorn. Rektorn berättar att insatser görs för att komma tillrätta med studieron. Bland annat har lärarna på Brattfors skola under en studiedag suttit tillsammans med lärare från en annan skola i kommunen och arbetat med materialet "Kolla din skola" från Skolinspektionens hemsida, säger rektorn. Lärarna fick även arbeta i tvärgrupper och kunde efter det konstatera att de behöver arbeta med ledarskap i klassrummet, vilket de gjort genom att läsa och diskutera boken "Att vända en klass". Den boken ska arbetas med under hela läsåret, säger rektorn. När Skolinspektionen frågar hur länge det ska få pågå att samtliga elever inte har studiero, svarar rektorn att det inte ska få pågå alls.

I Brattfors skolas systematiska kvalitetsarbete för läsåret 2017/18 framgår av en enkät som gjordes vårterminen 2017 att 70 procent av eleverna vill ha bättre arbetsro. Även i

Brattfors skolas systematiska kvalitetsarbete för läsåret 2018/19 framkommer att inte alla elever upplever att de har studiero då exempelvis ingen elev i årskurs 2 och 3 upplever att de har studiero och 59 procent av eleverna i årskurserna 4-6 upplever att de har studiero. I kvalitetsarbetet beskrivs att ett arbete runt trygghet och studiero behöver inledas genom att all personal ska lyssna på en bok, skriven av John Steinberg, inför läsårsstarten. Vidare beskrivs att studiedagar och konferenstid kommer användas till att fördjupa arbetet runt trygghet och studiero genom exempelvis studiecirklar kring ovan nämnda bok.

Enligt den trivselenkät skolan lämnat till Skolinspektionen från vårterminen 2019 framgår bland annat att samtliga åtta elever i klass 2-3 svarar att de inte får arbeta i lugn och ro. I klass 4-6 svarar sju av sjutton elever att de inte upplever arbetsro.

Vid Skolinspektionens lektionsbesök bekräftas den bild som samtliga av de intervjuade ger av studiemiljön. I klass 2-3 framkommer att det är en grupp elever med mycket rörlighet. Elever i klassen går runt i, och in och ut ur, klassrummet, pratar med varandra, pratar rakt ut och distraheras ofta av vad andra elever gör eller reagerar på. Vid något tillfälle säger läraren till, vid några tillfällen göra läraren inte det. I slutet av en lektion är det exempelvis en elev som fått blyerts i ansiktet av en blyertspenna vilket skapar uppståndelse hos eleverna och läraren får avbryta sitt avslut på lektionen och släppa ut eleverna på rast.

Motivering till föreläggande som ingripande

Filipstads kommuns verksamhet vid Brattfors skola uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Filipstads kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Elevhälsan arbetar inte främst förebyggande och hälsofrämjande

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Skolinspektionens utredning visar att elevhälsan inte arbetar främst med förebyggande och hälsofrämjande arbete utan att elevhälsan uteslutande arbetar med åtgärdande insatser mot enskilda elever på förekommen anledning. Utredningen visar att elevhälsan inte har förutsättningar att kunna arbeta främst med förebyggande och hälsofrämjande insatser, dels på grund av att de inom ramen för sina tjänster inte hinner med detta uppdrag,

Enligt skollagen ska det för eleverna i förskoleklassen och i grundskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande, och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

I förarbetena till skollagen (prop.2009/10:165 s. 275) betonas att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan. Det anges även att elevhälsan i det individuellt inriktade arbetet har ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande

och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör bland annat elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund som till exempel arbetet mot kränkande behandling. Elevhälsan har ett särskilt ansvar för att bevaka att skolan bidrar till att skapa goda och trygga uppväxtvillkor.

Vid intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn framkommer en samstämmig bild av att elevhälsans arbete främst är riktat mot enskilda elever utifrån uppkomna behov och att elevhälsan inte deltar i några generella förebyggande och hälsofrämjande insatser på Brattfors skola och att det har varit så under lång tid. Specialpedagogen berättar att hans tid exempelvis går åt till att göra observationer på både grupp- och individnivå, utföra kunskapstester på elever, göra kartläggningar av särskilt stöd och upprätta åtgärdsprogram då lärare uttryckt att behovet finns. Elevhälsans representanter säger i intervju att de inte har förutsättningar att arbeta som en samlad resurs på Brattfors skola. Det beror, enligt elevhälsan, på att de har så lite tid på Brattfors skola att det inte går att genomföra något förebyggande och hälsofrämjande arbete mot skolans elever. Det finns inte heller någonstans för oss att vara på när vi kommer till skolenheten vilket gör att vi blir begränsade i hur vi kan utföra våra uppdrag. På grund av brist på lokaler sker elevhälsans gemensamma möten, som inträffar en gång per månad, på Strandvägsskolan i Filipstad. Elevhälsan säger att det de pratar om på dessa möten främst handlar om elevärenden och de har inte vid dessa möten pratat om hur de ska arbeta med förebyggande och hälsofrämjande insatser mot eleverna på Brattfors skola. Visserligen har kuratorn startat upp ett värdegrundsarbete som heter "Värsta bästa nätet" som vänder sig till elever i årskurs 4, men det görs för samtliga elever i årskurs 4 i kommunen och är inte riktat till eleverna på Brattfors skola efter de behov som identifierats som nödvändiga insatser där.

Lärarna bekräftar att elevhälsan bara arbetar med eleverna på Brattfors skola vid de tillfällen som lärarna har efterfrågat stöd från elevhälsans olika professioner kring enskilda elever.

Rektorn säger i intervju att det stämmer att elevhälsan inte har någonstans att vara på skolenheten och att detta medför att elevhälsan inte har förutsättningar att arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande med eleverna på Brattfors skolan.

Den studie- och yrkesvägledande verksamheten behöver utvecklas

Skolinspektionen bedömer att eleverna på Brattfors skola inte systematiskt och långsiktigt ges studie- och yrkesvägledning som tillgodoser deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. Det framkommer vid tillsynen att det finns en centralt anställd studie- och yrkesvägledare i Filipstads kommun men att den funktionen endast gett information kring språkval till elever i årskurs 5. Det framkommer också att det finns en studie- och yrkesorienterande plan men att den inte följs. Därmed får inte samtliga elever på skolenheten den vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet som de är i behov av.

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

I läroplanerna finns både riktlinjer för alla som arbetar i skolan och särskilda riktlinjer för studie- och yrkesvägledare eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter. Detta speglar att både lärare, skolledare och särskilt utbildade studie- och yrkesvägledningsfunktioner har ett gemensamt ansvar, men delvis olika roller, när det gäller information och vägledning till eleverna om framtida studier och arbetsliv.

En förutsättning för att eleverna ska kunna utnyttja den stora frihet och de möjligheter till egna val som erbjuds är att de får en adekvat information om utbildningsutbud och valmöjligheter, såväl utifrån sina intressen och förutsättningar som i förhållande till arbetsmarknadens behov (Prop. 2009/10:165).

Av läroplanen för grundskolan framgår bland annat att läraren ska bidra med underlag för varje elevs val av fortsatt utbildningen och att studievägledaren, eller den personal som utför motsvarande uppgifter, ska vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesvägledande insatser samt informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen. Av läroplanen framgår även att rektorn har ett särskilt ansvar för att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning. Det innebär sammantaget att skolan behöver arbeta med studie- och yrkesvägledning på ett individanpassat, systematiskt och långsiktigt sätt. På så vis kan eleverna utveckla de insikter, kunskaper och förmågor som behövs för att ta ställning till och fatta beslut om sin framtid. (SKOLFS 2010:37).

Utredningen visar att det finns en person anställd inom kommunen med uppdrag att ge studie- och yrkesvägledning till eleverna i flera av kommunens skolor och att eleverna i årskurs 5 på Brattfors skola har blivit informerade om språkvalet inför årskurs 6 av denna person. Eleverna i årskurs 4 och 5 erbjuds även prao under vårterminen. Enligt lärare och rektorn har inte någon annan studie- och yrkesvägledande verksamhet skett på skolenheten med elever ur någon annan årskurs under detta eller föregående läsår, trots att det finns beskrivet i skolans lokala arbetsplan för läsåret 2018/19 om hur skolan ska arbeta med skola-arbetsliv. I planen beskrivs bland annat att vaktmästare och lokalvård ska bjudas in för att berätta om sina yrken för årskurserna 1-2. Skolsköterska och matsalspersonal ska bjudas in för att berätta om sina yrken med elever i årskurserna 3-4 och rektorn och kuratorn ska bjudas in för att berätta om sina yrken med elever i årskurserna 5-6.

Lärarna säger i intervju att ingen av dem har fått uppdraget att arbeta med studie- och yrkesvägledande verksamhet, men att de för några år sedan haft en utomstående person på skolan som pratat om sitt yrke. Eleverna säger i intervju att polis och räddningstjänst kommit till skolan och att det står i samhällskunskapsboken att de ska besöka skolor för att berätta om sitt yrke. Vidare säger eleverna att läraren sagt att polis och räddningstjänst inte har tid med det längre. Eleverna säger också att de fått prata och skriva om sitt drömyrke på lektioner.

Rektorn säger i intervju att det fanns en studie- och yrkesvägledningsplan under vårterminen men att den inte var beslutad då. Det är först nu inför höstterminen 2019 som studie- och yrkesvägledningsplanen finns inskrivet i styrdokumentet och planen anger att studie- och yrkesvägledaren kommer till Brattfors skola under vårterminen

och pratar med elever i årskurs 5 om språkvalet inför årskurs 6. Vidare har inte studie- och yrkesvägledaren något uppdrag gentemot eleverna på Brattfors skola. Tidigare har även vårdnadshavare kommit till skolan och berättat om sitt yrke och elever praoar i matsalen vilket blir ett slags yrkesorientering, säger rektorn.

I Brattfors skolas systematiska kvalitetsarbete för läsåret 2018/19 beskrivs att studie- och yrkesvägledningsplanen, plan för skola-arbetsliv som den kallas i kvalitetsarbetet, inte följts på skolenheten under läsåret gällande att besök kommer till skolan. Däremot beskrivs att planen följts gällande att elever i årskurs 5 får prao.

Motivering till föreläggande som ingripande

Filipstads kommuns verksamhet vid Brattfors skola uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Filipstads kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Ytterligare brist

Skolinspektionen bedömer att det för eleverna på Brattfors skola inte finns tillgång till ett skolbibliotek som stödjer elevernas lärande och utveckling. Av utredningen framgår att det finns ett rum med böcker på skolenheten där elever kan gå in och ta en bok att läsa om de är klara med en uppgift, eller om de själva vill ha något att läsa på fritiden. Det framgår dock av utredningen att rummet där böckerna förvaras inte är tillgängligt för alla då eleverna måste gå igenom andra elevers klassrum för att komma dit. Utredningen visar också att rummet mestadels används som grupprum dit elever kan gå och arbeta under lektionstid eller som utrymme för elever som behöver sitta enskilt med lärare under vissa moment så kallad specialtid. Skolinspektionen vill påpeka att huvudmannen ska se till att eleverna ges tillgång till ett ändamålsenligt skolbibliotek och att det används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling.

Utredningen visar att det saknas tillgång till ett skolbibliotek på Brattfors skola. Det finns ett rum med bokhyllor med diverse skönlitteratur, men enligt eleverna används detta rum mestadels som ett grupprum och att rummet inte är ett skolbibliotek. Eleverna säger att de ibland får gå in och låna en bok i det rum med böcker i som på skolenheten kallas för "Spindeln" om de vill ha något att läsa eller när de är klara med en uppgift. Vi får aldrig vara där, bara vid möten med läraren om något speciellt har hänt mellan elever som vi behöver prata om. Vi lånar böcker där som vi läser i klassrummet och när vi läst klart den lämnar vi tillbaka den och lånar en ny, säger eleverna. Vidare säger eleverna att lärarna har pratat med dem om källkritik, om hur man söker på internet samt att det kommer en bokbuss en gång i månaden där de också får låna böcker. Vi får välja vilka böcker vi vill i bokbussen, men om man tar "en bebisbok" säger läraren att man ska ta en bok i sin egen nivå, säger en elev.

Under intervju med lärare ges en enig bild av att det på skolenheten saknas ett skolbibliotek vid tiden för Skolinspektionens tillsyn. Det är inget bibliotek, det är ett rum med böcker i säger lärarna. Jag använder det för att eleverna ska låna en bok för tyst läsning, säger en lärare och en annan lärare håller med. Ytterligare en lärare säger att hen har böcker i sitt klassrum som hen använder. Det har varit en bibliotekarie på skolan vid något tillfälle som har föreläst för alla eleverna på skolan om källkritik.

Bibliotekarien har även gett oss lärare lite material om källkritik och har läst lite böcker för eleverna om vad en kräkning är utifrån elevernas nivå, säger lärarna. En lärare säger vidare att bokbeståndet som finns på skolenheten till stor del är gammalt, även om det fylls på med nya böcker ibland. En annan lärare säger att hen har lite roligare och nyare böcker i sitt klassrum som eleverna brukar få använda. Vidare säger lärarna att det görs ett besök i det kommunala biblioteket en gång per läsår i samband med att eleverna ändå är inne i Filipstad för att gå på bio.

Rektorn säger att biblioteket som finns på skolan är inte tillgängligt för alla elever då elever och lärare som vill använda biblioteket måste gå genom ett klassrum för att ta sig dit. Vi har en elev som skulle behöva gå undan och vila en stund under skoldagen, och det får eleven göra i biblioteket, säger rektorn. Det finns böcker i skolans bibliotek, men inga sökbara kataloger, ingen skolbibliotekarie, inga ljudböcker och det menar jag är inte ett ändamålsenligt bibliotek, säger rektorn. Det kommer en bokbuss till skolan en gång i månaden men det är inte med någon bibliotekarie utan det är en buss och en chaufför, säger rektorn. Vidare bekräftar rektorn det lärarna angett om att utbudet av litteratur till stor del består av gamla böcker, men att det köps in nytt material av kommunens barn- och ungdomsbibliotekarie.

Vidare säger rektorn att om man tittar på vad ett skolbibliotek kräver och jämför det med Brattfors skolas bibliotek så måste det byggas det upp ett nytt bibliotek på skolenheten för att det ska kunna fylla den funktion som är tänkt. Det finns samverkan med en bibliotekarie i kommunen som lärarna kan boka in för besök på Brattfors skola.

Motivering till föreläggande som ingripande

Filipstads kommuns verksamhet vid Brattfors skola uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Filipstads kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Undervisning och lärande

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Filipstads kommun uppfyller författningarnas krav inom undervisning och lärande.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Filipstads kommun uppfyller författningarnas krav inom extra anpassningar och särskilt stöd.

Bedömning och betygssättning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Filipstads kommun uppfyller författningarnas krav inom bedömning och betygssättning.

Styrning och utveckling av verksamheten

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Filipstads kommun uppfyller författningarnas krav inom styrning och utveckling av verksamheten.

På Skolinspektionens vägnar

X Roland Fallström

Enhetschef
Signerat av: Roland Fallström

X Johanna Svedberg

Föredragande/Utredare
Signerat av: Johanna Svedberg

I ärendets slutgiltiga handläggning har även jurist Claes Börjesson deltagit.

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Brattfors skola

Fakta om Brattfors skola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Filipstads kommun under vårterminen 2019. Brattfors skola besöktes av Skolinspektionen den 8 och 9 oktober 2019.

Brattfors skola är en kommunal grundskola belägen i Filipstads kommun. Skolan har elever från förskoleklass till årskurs 6. På skolenheten finns vid Skolinspektionens tillsyn 28 elever uppdelade i tre klasser med blandade årskurser, klass F-1, klass 2-3 och klass 4-6. Elever i årskurs 1 är ibland med i klass 2-3. Skolenheten leds av en rektor.

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Årskurs 1

Av huvudmannens statistik avseende måluppfyllelsen i juni månad 2019 framgår att 100 procent av eleverna når målen i samtliga ämnen.

Årskurs 3

Av huvudmannens statistik avseende måluppfyllelsen i juni månad 2019 framgår att 100 procent av andelen elever i årskurs 3 når målen i samhälls- och naturorienterande ämnen. I matematik och svenska är måluppfyllelsen 75 procent.

Årskurs 6

Av huvudmannens statistik avseende måluppfyllelsen i juni månad 2019 framgår att 50 procent av eleverna av i årskurs 6 når målen i ämnena svenska, engelska och matematik. I övriga ämnen är måluppfyllelsen 100 procent.

Trygghet och studiero

Enligt den trivselenkät skolan lämnat till Skolinspektionen från vårterminen 2019 framgår att en av sex elever i klass F-1 inte upplever sig kunna arbeta i lugn och ro. I klass 2-3 svarar samtliga åtta elever att de inte får arbeta i lugn och ro. I klass 4-6 svarar sju av sjutton elever att de inte upplever arbetsro.

I skolans trivselenkät framgår också att samtliga av pojkarna i klass 2-3 inte tycker att det är roligt i skolan samt att tre av fyra pojkar inte mår bra när de ska gå till skolan. I klass 2-3 är det två av fem pojkar som inte vill lära sig mer och två av fem pojkar som inte vet vad de ska lära sig. I klass 4-6 framgår att åtta av sjutton elever inte är nyfikna och vill lära sig mer. I samma klass är det enligt trivselenkäten fyra av sjutton elever som inte tycker att lärarna tar hänsyn till elevernas åsikter.

I Brattfors skolas systematiska kvalitetsarbete för läsåret 2017/18 beskrivs näst intill alla elever vara trygga i skolan enligt klassråds- och elevrådsprotokoll. Arbetsron beskrivs ha varit sämre jämfört med läsåret dessförinnan enligt vad eleverna svarat på enkäterna. I kvalitetsarbetet framgår även av en enkät som gjordes vårterminen 2017 att 70 procent av eleverna vill ha bättre arbetsro.

I Brattfors skolas systematiska kvalitetsarbete för läsåret 2018/19 beskrivs att alla elever är trygga i skolan enligt trygghetssamtal, enkäter och klassråd, fritidsråd samt elevråd som utfördes under vårterminen 2019. I det systematiska kvalitetsarbetet beskrivs att 83

procent av eleverna i förskoleklass och årskurs 1 upplever att de har studiero. Ingen elev i årskurs 2 och 3 uppger att de har studiero och 59 procent av eleverna i årskurserna 4-6 upplever att de har studiero. Vidare beskrivs att 100 procent av eleverna i förskoleklass och årskurs 1 upplever att de ges inflytande och delaktighet över sin utbildning och sin arbetsmiljö. I årskurserna 2-3 är motsvarande siffra 86 procent och bland eleverna i årskurserna 4-6 är motsvarande siffra 76 procent.